

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Propugnatur inculpabilis ignorantia iuris naturalis contra Jansenium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

esse cupiebat, mœchatur quidem, qui eam duxerit secundum Domini sententiam, sed utrum & ipsa tali crimine teneatur incertum est. Relato deinde miserabili casu, quod Antiochia debitor in vincula compactus à creditore mortem minitante, nisi solveret, uxori suæ licentiam dederit, ut pareret sollicitationi hominis prædivitis, pecuniam pro mariti liberatione offerentis, si ipsa unâ nocte sui copiam faceret; non audet fœminam de adulterio concubitu condemnare; nihil hic, inquit, in alteram partem disputo, liceat cuique estimare, quod velit. Cassianus & Marulus [teste Sylvio quæst. 2. conclus. 4.] aliique tradiderunt, mendacium officiosum esse licitum. Durandus in 4. dist. 33. quæst. 2. Stando in jure naturali fornicationem non esse graviter vitatam existimavit. Quid quod Jura quoque Civilia permiserint marito necem uxoris in adulterio deprehensa, tanquam ex justa indignatione illatam, quæ in hoc puncto à Jure Canonico corriguntur? ut nil loquar de sapientioribus Ethnicis, è quibus Plato dicebat mendacio utendum esse tanquam helleboro, hoc est, tanquam remedio contra gravissimum, quod è confessione veritatis oritur, discrimen. Cicero de offic. l. 1. agnoscit licitam esse injuriæ illatæ vindictam. Et Tuscul. quæst. 1. fas esse sibi mortem consciscere ad graviorem miseriam declinandam. Ex quibus hoc fit manifestum, quædam præcepta juris naturalis non adeo perspicuè etiam à sagaciori intellectu è primis morum principis derivari; ac proinde saltem à rudioribus, aut Christianæ legis, morumque instructione destitutis absque alia negligentia suæ culpa ignorari.

8. Confirmat eandem ignorantiam experientia Confessariorum, qui deprehendunt, aliqua ab adolescentulis alioquin DEUM timentibus, ignoranter contra legem naturæ patrata, quorum serupulus nonnisi post aliquod tempus & majorem judicii maturitatem suboritur. Vasq. disp. 122. c. 2. affirmat, visum à se rusticum, qui se opus pietatis committere existimabat, si ægrum mortis angoribus pressum, in alteram partem versaret, quò citius animam exhalaret; atque se sufficienti examine hunc errorem inculpabilem in rustico deprehendisse. Ipsimet in Scholis experimur difficultatem in usuræ, duelli, suicidii (ut vocant) malitiâ, perspicuè ex solutis objectionibus ostendendâ. Viguerunt pariter & vigent etiamnum inter sapientissimos Doctores gravissime controversiæ de veritatibus ad jus naturæ pertinentibus. Ita plurimi cum Doct. Angel. affirmant, reum ex privata Judicis sententia innocentem, secundum allegata & probata noxentem, licitè, imò obligatoriè, capitali sententia damnari: alii negant. Censuræ utrinque redimibilis à quibusdam velut usurarius rejicitur, ab aliis ut justus & legitimus admittitur. Reum justè damnatum ad sumendum venenum, ad pugionem pectori infigendum, posse tanquam executorem justæ sententiæ propriâ manu applicare venenatum calicem, infigere pugionem pectori cum Haunoldo defendunt plures graves DD., alii contra negant. Olim ante Concilii Lateran. declarationem sess. 10. magna erat disceptatio, num montes pietatis essent liciti, vel

usurarii, &c. Et quis alterutrius partis Doctores culpabilis errori subiciat, nihil temerè sed rationibus utrinque maturo judicio expensis suam opinionem pronuntiantes? quod tamen est faciendum iis omnibus, qui juris naturalis invincibilem negant ignorantiam.

Adde varia absurda. Nam quæ amplius impropudiosiores erit securitas in inveniendis contractibus, si quantumvis approbent viri docti, Pastores, Doctores & licitum censeant, tamen fieri possit, ut parte rei contractus sit illicitus, & juri naturæ contrarius? tunc enim nec contrahentem, nec consulentes bona fides & ignorantia excusabit, quin culpabilis legem naturæ ignorans, adeoque peccator. Sed neque Theologi poterunt amplius casus resolvere, neque Justitiæ sententiam ferre, ne alios involvant periculo agendi contra jus naturæ, quod per Adversarios nemini invincibiliter ignorare concessum est. Datur ergo etiam juris naturalis invincibilis ignorantia, quippe quæ humano studio superari non semper potest.

§. III.

Propugnatur inculpabilis ignorantia juris naturalis contra Janzenium.

Hinc consecutaneè inferitur contra Janzenium, Sinnichium in Saule Ex- Rege n. 360. & seqq., & fictitium illum Theologum Salisburgensem Wendrochium, invincibilem ignorantiam Juris naturalis modò assertam, esse inculpabilem, & à peccato formali excusare. Ad rationem namque peccati pertinet voluntarium & liberum: sed transgressio legis naturalis invincibiliter ignorata nec est voluntaria, nec libera; ergo non est peccatum. Major est implicite definita à Pio V. Greg. XIII. & Urbano VIII. damnantibus hanc propositionem Bay nostre contradictoriè oppositam. *Ad rationem & definitionem peccati non pertinet ratio voluntaria: Et istam: Homo etiam peccat damnabiliter in eo, quod necessario facit. Est etiam Divi Augustini pluribus locis. In lib. de 2. animab. refert illam propositionem tanquam omnibus notam & decantatam. Nemo peccat in eo, quod vitare non potest. Et l. 3. de lib. arbit. supra cit. c. 19. quem locum allegat, simulque disertè hanc sententiam tradit D. Th. q. 7. de pot. a. 7. a. 3. his verbis: Dicendum, quod ignorantia, quæ est omnino involuntaria, non est peccatum. Et hoc est, quod Augustinus dicit, non tibi imputatur ad culpam, si invitus ignores. Rursus idem D. Augustinus de verit. Relig. c. 14. Usque adeo, inquit, peccatum voluntarium est, ut nullo modo sit peccatum, si non sit voluntarium. Et hoc ita manifestum est, ut nulla indoctorum turba dissentiat. Accedit, quòd juxta Trid. Sess. 6. can. 6. si in potestate hominis vias suas malas facere, neque DEUS præcipiat impossibilia: sed evitare id, quod invincibiliter ignoratur, non est in hominis potestate, neque proinde à DEO præcipitur: ergo, si homo ex illa invincibili ignorantia operetur, non facit vias suas malas, neque Divino præcepto [formaliter] contrariatur. Major est certa, quia quod nullo modo cognitum, illud non est liberum aut voluntarium; ipso assente Janzenio l. de grat. Christi*

Christi c. 26. & illud solum dicente esse in nostra libera potestate, quod sit a voluntate cum plena advertentia rationis. Unde in Tract. de Act. hum. dictum: per ignorantiam invincibilem casuali involuntarium simpliciter.

Hinc colliges, falsam esse causalem Janseii, quod ideo ignorantia Juris naturalis sit potius peccatum, quam ignorantia Juris positivi, quia illa est poena peccati originalis, non ista. Nam primò: non minus ignorantia Juris naturalis potest esse invincibilis, quam Juris positivi: sed hæc non est peccaminosa, quia ratione invincibilitatis est antecedens, necessaria, involuntaria: ergo nec illa. Secundò, etiam ignorantia Juris positivi est quoddam vulnus intellectus, & miseria nature: ergo & ipsa est poena & effectus originalis peccati. Tertiò, ignorantia legis Evangelicæ est ignorantia Juris positivi: sed in infidelibus negativè, qui nihil audiverunt de Evangelii prædicatione, infidelitas est poena originalis peccati: ergo aliqua ignorantia Juris positivi est poena originalis peccati. Quartò, sequeretur, hanc ipsam infidelitatem negativam, uti & motus concupiscentiæ, consensum rationis prævenientes, imò & eidem repugnantem esse peccata, eò quòd fiat poena & effectus peccati originalis, quorum utrumque est contra definitionem Ecclesiæ, & doctrinam D. August. ac D. Thomæ. Nam quòd infidelitas negativa non sit peccatum, definierunt Summi Pontifices sup. n. 3. relati: docuit quoque D. August. epist. 10. dicens: *In illis, qui non audiverunt, neque potuerunt, poena peccati est non credere, non autem peccatum.* Et D. Th. 2. 2. q. 10. a. 1. *Si infidelitas accipitur secundum negationem veritatis, sicut in illis, qui nihil audiverunt de fide, non habet rationem peccati, sed magis poena: quia talis ignorantia ex peccato primi parentis consecuta est.* De concupiscentiæ motibus Trid. Sess. 1. c. 5. *Concupiscentiam nocere non posse non consentientibus.* D. August. l. 1. De civitate cap. 21. *Ille concupiscentialis inobedientia, quanto magis absque culpa est in corpore non consentientis, si absque culpa est in corpore dormientis?*

Si quando igitur Scriptura, vel PP. ignorantiam peccatum appellant, id faciunt vel nomine peccati metonymicè significando effectum peccati (quo sensu scimus concupiscentiam ab Apost. peccatum appellari) ut agnoscit D. Augustinus l. 3. de lib. arbit. c. 19. dicens: *Non solum peccatum illud dicimus, quod propriè vocatur peccatum, libera enim voluntate, & a sciente committitur, sed etiam illud, quod jam de hujus supplicio consequatur, necesse est.* Vel est sermo de peccato materialiter, non formaliter accepto: vel intelligunt ignorantiam vincibilem, & consequentem, de qua D. Bernard. epist. 77. *Multa scientia nesciuntur, aut sciendi incuria, aut sciendi desidia, aut verecundiâ inquirendi, & quidem ejusmodi ignorantia non habet excusationem.* Ideò, cum Levit. 5. præcipiuntur Sacrificia à Pontifice offerenda pro sua & populi ignorantia. Cum David Psal. 24. orat: *Delicta juventutis mee, & ignorantias meas ne memineris.* Cum Luca 12. ignorantibus poena indicitur: *Qui non cognovit, (voluntatem Domini) & fecit digna plagis, vapulabit paucis.* de vincibili adeoque culpabili

R. P. Mexg. Theol. Schol. Tom. 11.

ignorantia Scriptura loquitur: prout hunc Lucæ textum exponit Theodoretus à D. Thoma in Catena super Lucam relatus. *Sed cur punitur ignorans? quia, cum ipse potuisset, noluit, sed pigritans ipse fuit ignorantia sua causa.*

§. IV.

Solvuntur Objectiones.

Opponit tamen Wendrochius primò celebre 13.

illud effatum Angel. Doct. quodl. 3. a. 10. *Nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus magistri, in talibus enim ignorantia non excusat.*

Secundò. Illud Tertull. de Spectac. c. 20. *Nunquam excusatur, quod DEUS damnat. Nusquam & nunquam licet, quod semper & ubique non licet. Hæc est veritatis integritas, &c. omnia penes veritatem DEI fixa sunt.*

Tertiò. Felix III. Pontifex Max. affirmat, non esse in hominum potestate, contra legem æternam agentes peccato liberare: ita enim inquit epist. 7. *Quòd se decipit ipse, qui fallit, nihilque per nostram facilitatem tribunalis excelsi judicio derogari, cui illa sunt rata, que pia, que vera, que justa sunt.*

Quartò. Augustinus epist. 104. *Si quis bonum putaverit esse, quod malum est, hoc putando utique peccat. Et: Ea sunt omnia peccata ignorantia, quando quis bene fieri putat, quod male fit.* Unde Gratianus r. quæst. 4. *Ignorantia Juris naturalis omnibus adultis damnabilis est.*

Quintò. August. Serm. 44. de diversis c. 6. *Nisi quis secundum justitiæ regulam direxerit actus suos, in errore iniquitatis impingitur.* Subsumitur: sed qui ex ignorantia aliquid agit contra legem DEI, non dirigit actus suos secundum justitiæ regulam: ergo in errore iniquitatis impingitur.

Sextò. Illud: *Justus ex fide vivit.* Rom. 1. omne, quod non est ex fide, peccatum est. c. 14. quibus significatur [exponit Wendrochius] tum demum justas ac vivas hominis actiones, cum lumine fidei diriguntur, malas esse, si non diriguntur. Sed qui falsam opinionem sequitur, ratione fortasse vivit, fide non vivit, quia fides falsa, fides non est, inquit D. Bernard.

Septimò. Nil crebrius in S. Script. quàm quòd omnes via DEI veritas. Psal. 118. alia esse judicia DEI, alia hominum. *Esse viam, qua homini videtur recta, cujus novissima ad mortem ducunt.* Proverb. 16. *Christus ipse Jo. 12. Sermo, quem locutus sum, ipse judicabit eum in novissimo die.* Quæ omnia ostendunt, vitam non ad humanas opiniones, sed legis Divinæ normam exigendam, nec excusandum fore, qui propriâ perluasione in ignorantiam & errorem abductus à semita æternæ veritatis deflexerit.

Respondeo. Omnia hæc argumenta nimium 14. probare, ipsismet adversariis solvenda: Probant quippe, nec Juris positivi, præsertim Divini ignorantiam à peccato excusare. Et ad 1. constat S. D. loqui de vincibili erronea opinione, non tantum Juris naturalis, sed fidei, cujus falsitas ex recurſu ad S. Script. & Ecclesiæ authoritatem deprehendi potuit, ut patet ex sequentibus ipsius verbis: *Qui ergo assentit opinioni alicujus magistri*

P 2 contra